

Ba Moskva presse NKP

Werna Gerhardsen forsøkte i 1957 å overbevise en sovjetdiplomat om at NKP burde trekke listen i Telemark.

Viktor Grusjko, senere nestsjef i KGB og nå pensjonist, ble foran stortingsvalget i 1957 utsatt for press fra statsminister Einar Gerhardsens hustru. Av en rapport som Grusjko sendte hjem 9. september, forteller han om en samtale med fru Gerhardsen i hennes hjem.

Her redegjør hun utførlig for valgkampen, hvor det er fare for at Arbeiderpartiet vil miste sitt flertall i Stortinget. Hennes mann er nettopp tilbake fra en valgturné i Telemark, og han frykter for at Arbeiderpartiet ikke kan holde sitt 4. mandat der uten hjelp fra kommunistene.

De er sjanseløse, og de bør hjelpe Ap., ikke minst fordi det er listesamarbeid mel-

lom Bondepartiet (nå Senterpartiet) og Høyre, sier hun.

I politisk sammenheng er referatet bemerkelsesverdig, fordi det gjør det klart at kretser rundt Arbeiderpartiets toppledelse markerer overfor Sovjet-ambassaden at de vet hvordan man best kan påvirke et norsk politisk parti.

Ifølge Grusjkos rapport fremholder Werna Gerhardsen videre at en eventuell borgerlig regjering etter valget vil ødelegge utsiktene til bedring av de norsk-sovjetiske forbindelser, spesielt når det gjelder kultur og sport. Hun understreker at Arbeiderpartiet akter å utvide samarbeidet med Sovjetunionen etter valget.

NKP trakk ikke listen, men Arbeiderpartiet klarte like fullt å berge både flertallet og sitt 4. mandat i Te-

PÅ TRIKKEN: Werna Gerhardsen og Viktor Grusjko på trikken i Oslo i 1956. Året etter forsøkte hun å overbevise ham om at NKP burde trekke listen i Telemark. (Foto fra Viktor Grusjkos bok «Mitt liv i KGB»).

AP 12/5 96

lemark. Valgkampen ble nærmest stilt i bero de siste to ukene fordi Kong Haakon døde i slutten av september. Valget ble avvirket første uke i oktober.

Grusjko var en av de yngste diplomatene ved den sovjetiske ambassaden i 1957. I 1960 ble han hjemkalt og til-

budt en karriere i KGB, og på 1960-tallet var han leder for KGBs operasjoner i Norge, tilknyttet ambassaden. Etter kuppforsøket mot Gorbatsjov i 1991, da han var nestsjef i KGB, ble han arrestert, men siden løslatt. Han utga sine memoarer på norsk i fjor.